

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DĖL TARPTAUTINĖS DARBO ORGANIZACIJOS 1930 M.
KONVENCIJOS DĖL PRIVERSTINIO AR PRIVALOMOJO DARBO PROTOKOLO
RATIFIKAVIMO**

(TAP-19-1327 (2) – TAP-19-1329(2)) (TAIS Nr. 19-10888 – 19-10890)

2019-09-23 Nr. NV-2678

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

2. Projekto tikslas. Teisės aktų projektai teikiami pakartotinai, atsižvelgus į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. rugpjūčio 21 d. išvadoje Nr. NV-2427 pateiktas pastabas ir vykdant 2019 m. rugpjūčio 27 d. Vyriausybės tarpinstitucinio pasitarimo protokolo Nr. 35 18 klausimo protokolinią sprendimą.

Ratifikuoti 2014 m. birželio 11 d. Ženevoje priimtos Tarptautinės darbo organizacijos (toliau – TDO) 1930 m. konvencijos dėl priverstinio ar privalomojo darbo protokolą (toliau – Protokolas). Ratifikavus Protokolą, LR įvykdys savo įsipareigojimus, susijusius su naryste TDO bei ES ir prisidės prie kovos su priverstiniu ar privalomuoju darbu, užtikrinant tokio darbo panaikinimą, darbuotojų apsaugą ir efektyvias jų teisių gynimo priemones ne tik nacionaliniu, bet ir tarptautiniu lygmenimis.

3. Dabartinė situacija. Priverstinio darbo uždraudimas ir laisvės pasirinkti darbą principas įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnyje, Lietuvos Respublikos darbo kodekso 2 straipsnyje, kituose nacionaliniuose teisės aktuose. 1994 m. rugsėjo 26 d. Lietuva ratifikavo TDO 1930 m. konvenciją dėl priverstinio ar privalomojo darbo (Nr. 29) (toliau – Konvencija) (įsigaliojo 1995 m. rugsėjo 26 d.). Ši Konvencija yra viena iš aštuonių pagrindinių TDO konvencijų, įtvirtinančių tarptautinius darbo standartus, ir pripažįstama kaip žmogaus teisių apsaugos instrumentas.

4. Projekto esmė. Protokolu papildyta Konvencija, pašalintos jos įgyvendinimo spragos, nurodant, kad valstybės turi tinkamai vykdyti savo pareigas, siekdamos priverstinio darbo panaikinimo, užtikrinti apsaugą ir efektyvias teisių gynimo priemones, įskaitant kompensaciją aukoms; kur būtina, pasikonsultavusios su socialiniais partneriais, turi nustatyti ar plėtoti nacionalinę politiką ir veiksmų planą, siekdamos panaikinti visų formų priverstinį ar privalomąjį darbą. Prevencinės priemonės turi apimti asmenų švietimą ir informavimą, platesnį teisės aktų, susijusių su priverstinio darbo panaikinimu, taikymą visiems darbuotojams visuose ekonominiuose sektoriuose, darbuotojų, kurie naudojami įdarbinimo agentūrų paslaugomis, ypač migrantų darbuotojų, apsaugą. Valstybės priemonės taip pat turi apimti asmenų, nukentėjusių nuo priverstinio ar privalomojo darbo, rehabilitaciją ir atsigavimą.

Dalis nuostatų, įtvirtintų Protokole, patenka į ES išimtinės kompetencijos sritį, yra susiję su taisyklėmis, apimančiomis socialinės politikos, darbuotojų judėjimo laisvės ir bendrosios prekybos politikos sritis, – Taryba 2015 m. priėmė sprendimus, kuriais valstybės narės įgaliojamos dėl ES interesų ratifikuoti Protokolo nuostatas, susijusias su teisminiu bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose bei nuostatas, susijusias su socialine politika.

Šiuo metu Protokolą yra ratifikavusios 40 valstybių, tarp jų – Čekijos Respublika, Danijos Karalystė, Estijos Respublika, Suomijos Respublika, Prancūzijos Respublika, Vokietijos Federacinė Respublika, Latvijos Respublika, Lenkijos Respublika, Švedijos Karalystė, Šveicarijos Konfederacija, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė ir kitos.

Protokolas įsigalioja praėjus 12 mėnesių nuo dienos, kurią Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius užregistruoja ratifikavimo raštus. Priėmus įstatymą ir ratifikavus Protokolą, iki jis įsigalios Lietuvos Respublikai, teikiamu Vyriausybės posėdžio protokoliniu sprendimu Teisingumo ministerijai pavedama

per 6 mėnesius nuo Protokolo ratifikavimo dienos parengti ir pateikti Vyriausybei LR baudžiamojo kodekso 147¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Taip pat valstybės institucijos atliks šiuos veiksmus:

1) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 2019 m. atliks nepriklausomą Kovos su prekyba žmonėmis 2017–2019 m. veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr.1V-598 „Dėl Kovos su prekyba žmonėmis 2017–2019 metų veiksmų plano patvirtinimo“, įgyvendinimo vertinimą ir jo pagrindų iki 2019 m. gruodžio 31 d. parengs ir vidaus reikalų ministras patvirtins naujo laikotarpio Kovos su prekyba žmonėmis 2020–2023 m. veiksmų planą.

2) Generalinė prokuratūra, Vidaus reikalų ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija peržiūrės Prekybos žmonėmis aukų nustatymo, ikiteisminio tyrimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. I-327/1V-1015/A1-758 „Dėl Prekybos žmonėmis aukų nustatymo, ikiteisminio tyrimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo rekomendacijų patvirtinimo“, ir inicijuos jų pakeitimus.

5. Derinimas. Vyriausybės posėdžio protokolo projektas suderintas su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe ir Teisingumo ministerija.

6. Atitiktis Vyriausybės programai. Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada. Siūloma projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, apsvarsčius tarpinstituciniame pasitarime. Vyriausybės Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų neturi. Siūlome Aiškinamajame rašte patikslinti Protokolą ratifikavusių valstybių skaičių.

Tarptautinių santykių ir ES grupės patarėja
tel. 870663830, el. p.

Ingrida Kutkienė